

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
föredraget den 15 november 2016¹

Mål C-4/16

**J.D.
mot
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki**

(begäran om förhandsavgörande från Sąd Apelacyjny w Warszawie (Appellationsdomstolen i Warszawa, Polen))

”Miljö — Direktiv 2009/28/EG — Förnybara energikällor — Vattenkraft — Begrepp — El som producerats i ett vattenkraftverk som ligger på en plats där avloppsvatten från en annan anläggning släpps ut”

1. Omfattar ”energi från förnybara energikällor”, i den mening som avses i direktiv 2009/28/EG,² sådan energi som producerats i ett vattenkraftverk som utnyttjar avloppsvatten från en annan anläggning, tillhörande en utomstående, som inte producerar el? Det är i korthet den fråga som ställts till EU-domstolen av den hänskjutande domstolen som hyser tvivel angående huruvida detta begrepp begränsas till att avse den energi som utvinns från ”naturligt” strömmande ytvatten.
2. I förevarande förslag till avgörande kommer jag anförda att det såväl av innehållet i direktiv 2009/28 som av skälen till detta direktiv går att dra slutsatsen att det saknar betydelse om den vattenfåra vars vatten används för elproduktion är naturlig eller anlagd, förutsatt att det inte rör sig om vatten från pumpkraftverk.

I – Tillämpliga bestämmelser

A – Unionsrätt

1. Direktiv 2009/28

3. Skäl 1 har följande lydelse:

”Kontroll av energiförbrukningen i Europa samt ökad användning av energi från förnybara energikällor är, tillsammans med energisparande och förbättrad energieffektivitet, viktiga komponenter i det åtgärds paket som krävs för att minska växthusgasutsläppen och uppfylla Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar samt andra åtaganden på gemenskapsnivå eller

¹ — Originalspråk: spanska.

² — Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 2009, s. 16).

internationell nivå om att minska växthusgasutsläppen efter 2012. Dessa faktorer spelar också en viktig roll för att trygga energiförsörjningen, stimulera teknisk utveckling och innovation och ge möjligheter till sysselsättning och regional utveckling, särskilt i landsbygdsområden och isolerade områden.”

4. I skäl 30 föreskrivs följande:

”Vid beräkningen av vattenkraftens och vindkraftens bidrag med avseende på detta direktiv bör effekterna av klimatvariationer jämnas ut genom användning av en normaliseringsregel. Elproduktion från pumpkraftverk med hjälp av vatten som tidigare har pumpats upp till en högre nivå, bör dessutom inte anses som el producerad från förnybara energikällor.”

5. I artikel 2 föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller de definitioner som anges i direktiv 2003/54/EG.”³ Här avses med ”a) *energi från förnybara energikällor*: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme) och havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas”.

6. I artikel 3.1 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska se till att deras andel energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) år 2020, beräknad i enlighet med artiklarna 5–11, minst motsvarar deras nationella övergripande mål för andelen energi från förnybara energikällor under det året, i enlighet med vad som anges i ... bilaga I ...”

7. I artikel 5 föreskrivs följande:

”1. Den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor i varje medlemsstat ska beräknas som summan av

a) den slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor,

...

3. Vid tillämpning av punkt 1 a ska den slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor beräknas som mängden el producerad i en medlemsstat från förnybara energikällor, dock med undantag av elproduktion från pumpkraftverk som använder tidigare uppumpat vatten.

...

El från vattenkraft och vindkraft ska redovisas i enlighet med normaliseringsreglerna som fastställs i bilaga II.

...

7. Den metod och de definitioner som används vid beräkningen av andelen energi från förnybara energikällor ska vara de som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008^[4] ...”

3 — Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG (EUT L 176, 2003, s. 37).

4 — Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (EUT L 304, 2008, s. 1).

2. Direktiv 2003/54

8. Direktiv 2003/54 upphävdes genom direktiv 2009/72/EG,⁵ vars artikel 48 anger att direktiv 2003/54 ska upphöra att gälla från och med den 3 mars 2011 och att hänvisningarna till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till direktiv 2009/72.

9. I artikel 2.30 i direktiv 2009/72 preciseras ”förnybara energikällor” på samma sätt som i artikel 2.30 i direktiv 2003/54, nämligen enligt följande: ”förnybara icke-fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser)”.

3. Förordning nr 1099/2008

10. I rubrik 5 i bilaga B till förordning nr 1099/2008 definieras ”vattenkraft” enligt följande: ”Vattnets läges- och rörelseenergi omvandlas till el i vattenkraftverk.” Definitionen omfattar pumpad lagring.

B – *Polsk rätt*

1. Energilagen (Ustawa prawo energetyczne)⁶

11. I artikel 3 i den version som gällde den 6 november 2013 föreskrivs följande:

”I denna lag avses med: ... 20) förnybara energikällor: källor som vid omvandling utnyttjar vindenergi, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme), våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, biogas från deponier, samt biogas som uppkommer vid rening och utsläpp av avloppsvatten eller vid förmultning av deponerade växt- och djurdelar. ...”

12. I artikel 3 punkt 20 i den version som var i kraft från och med den 4 maj 2015 definieras förnybar energikälla med hänvisning till lagen om förnybara energikällor.

2. Ustawa o odnawialnych źródłach energii (Lag om förnybara energikällor)⁷

13. Enligt artikel 2 gäller följande definitioner:

”...

12) vattenkraft: energi som utvinns ur strömmande inlandsytvatten, med undantag för energi som utvinns genom uppumpning av vatten i rena pumpkraftverk eller kombinerade anläggningar.

...

18) små anläggningar: anläggningar för förnybara energikällor med en sammanlagd kapacitet som överstiger 40 kW men understiger 200 kW som är anslutna till elnätet med en märkspänning under 110 kV eller med en värmeproduktion som överstiger 120 kW men understiger 600 kW.

5 — Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 2009, s. 55).

6 — Lag av den 10 april 1997 om energi (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Republiken Polens officiella tidning) av 2012, position 1059, konsoliderad version, med ändringar; Republiken Polens officiella tidning av 2015, position 478.)

7 — Lag av den 20 februari 2015 om förnybara energikällor (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Republiken Polens officiella tidning) av 2015, position 478), som trädde i kraft den 4 maj 2015.

...

- 22) förnybara energikällor: förnybara icke-fossila energikällor, vindkraft, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme), våg- och tidvattenenergi, biomassa, biogas, biogas från jordbruket samt flytande biobränslen.

...”

14. I artikel 7 föreskrivs följande:

”Verksamhet bestående i elproduktion från förnybara energikällor i små anläggningar ... är en reglerad verksamhet ... den mening som avses i lagen om näringsfrihet och kräver att de som utövar ekonomisk verksamhet i små anläggningar upptas i en förteckning, nedan kallad förteckning över elproducenter i små anläggningar...”

3. Vattenlagen (Ustawa prawo wodne)⁸

15. I artikel 5.3 föreskrivs följande:

”Inlandsytvatten indelas i följande kategorier:

- 1) strömmande vatten, däribland
 - a) vatten som finns i naturliga vattendrag, kanaler och i de källsprång där vattendragen har sitt ursprung,
 - b) vatten som finns i sjöar och andra naturliga vattenreservoarer med permanent eller tillfällig naturlig tillrinning eller avrinning av ytvatten,
 - c) vatten som finns i anlagda vattenreservoarer i strömmande ytvatten,
- 2) stillastående ytvatten som omfattar vatten som finns i sjöar och andra naturliga vattenreservoarer som inte har en direkt eller naturlig anknytning till strömmande ytvatten.

...”

II – Bakgrund

16. J.D. är ett företag som hade tillstånd att producera el från förnybara energikällor från den 20 november 2004 till den 20 november 2014. Tillståndet avsåg i praktiken två biogasanläggningar och ett litet vattenkraftverk (med en kapacitet på 0,160 MW) som låg på en plats där avloppsvatten från ett annat företag (PKN Orlen SA), som inte producerade el, släpptes ut.

17. J.D. ansökte om förlängning av tillståndet men fick genom beslut av ordföranden för energitillsynsmyndigheten (nedan kallad URE) av den 6 november 2013 avslag avseende vattenkraftverket på den grunden att ”enbart vattenkraftverk som utnyttjar energi från våg- och tidvattenenergi och strömmande vatten kan anses producera elenergi från förnybara energikällor”.⁹

⁸ — Lag av den 18 juli 2001 (Republiken Polens officiella tidning av 2015, position 469).

⁹ — Begäran om förhandsavgörande, stycke I punkt 2.

18. Beslutet av ordföranden för URE fastställdes genom dom av den 5 november 2014 från Sąd Okręgowy w Warszawie (regional domstol i Warszawa) som hänvisade till definitionen av förnybara energikällor i artikel 3 punkt 20 i Energilagen i den lydelse som gällde vid den tidpunkt då det överklagade beslutet antogs.

19. J.D. överklagade denna dom till Sąd Apelacyjny (Appellationsdomstolen i Warszawa, Polen) och anförde till stöd för sitt överklagande att artikel 3 punkt 20 i Energilagen var oförenlig med direktiv 2009/28.

20. I detta sammanhang är Sąd Apelacyjny (Appellationsdomstolen i Warszawa) den domstol som begär förhandsavgörande.

III – Tolkningsfrågan

21. Tolkningsfrågan har följande lydelse:

”Ska begreppet ‘vattenkraft från förnybara energikällor’ i artikel 2 a jämförd med artikel 5.3 och skäl 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28 ... tolkas på så sätt att det enbart omfattar el från vattenkraftverk som utnyttjar strömmande inlandsytvatten, inbegripet strömmande flodvatten, eller ska det även anses omfatta el från vattenkraftverk (som varken är rena pumpkraftverk eller kombinerade anläggningar) som är lokaliserade till det ställe där avloppsvatten från en annan anläggning släpps ut?”

IV – Förfarandet vid domstolen och parternas ståndpunkter

22. J.D., den polska regeringen och den italienska regeringen samt kommissionen har deltagit i förfarandet och inkommit med skriftliga yttranden. Domstolen beslutade enligt artikel 76.2 i rättegångsreglerna att inte hålla någon muntlig förhandling.

23. J.D. har gjort gällande att enligt direktiv 2009/28 är den enda energi som produceras i vattenkraftverk som inte anses vara energi från förnybara energikällor den som kommer från pumpkraftverk. Enligt J.D. kan utnyttjande av avloppsvatten som, efter att ha använts, släpps ut uppströms från en annan anläggning kvalificeras som energi från förnybara energikällor enligt direktiv 2009/28.

24. Den polska regeringen anser att begreppen energi från förnybara energikällor (artikel 2 a i direktiv 2009/28) och förnybara energikällor (artikel 2.30 i direktiv 2009/72) syftar på icke-fossila energikällor, som kännetecknas antingen av att de naturligt förnyas utan mänsklig inblandning under ett relativt kort tidsspän, eller av att de inte förbrukas, och att användningen av dessa energikällor bidrar till att de miljömässiga fördelar som föreskrivs i direktiv 2009/28 uppnås.

25. Enligt den polska regeringen syftar begreppet ”vattenkraft som producerats från förnybara energikällor” på den vattenkraft som kommer från naturligt strömmande inlandsytvatten, inbegripet flodvatten.

26. Den polska regeringen har även påpekat att direktiv 2009/28 inte gör det möjligt att kvalificera el från pumpkraftverk som el från förnybara energikällor. Utifrån denna premis drar de slutsatsen att produktion vid vattenkraftverk som, även om de inte är rena pumpkraftverk, utnyttjar vatten som pumpats upp till en högre nivå av andra aktörer, inte i grunden använder förnybara energikällor som förekommer naturligt i miljön.

27. Enligt den italienska regeringen ska begreppet ”energi från förnybara energikällor” omfatta el som utvinns genom utnyttjande av vattenfall från anlagda konstruktioner, förutsatt att dessa konstruktioner har rests för ändamål som inte har något ekonomiskt samband med elproduktion.

28. Enligt den italienska regeringen förutses i skäl 30 till direktiv 2009/28 två situationer, dels vattenkraft från utnyttjande av anlagda vattenfall som byggts just för detta ändamål, dels energi som genereras av anlagda vattenfall som konstruerats för andra ändamål än energiproduktion. I det första fallet går det enligt den italienska regeringen inte att tala om ”energi från förnybara energikällor”, eftersom, på grund av att pumpning kräver annan energi för att fungera, skillnaden mellan den totala energianvändningen och den mängd energi som produceras nästan blir lika med noll, vilket gör att den miljömässiga fördelen går förlorad. I det andra fallet skulle vattnet däremot komma från redan existerande konstruktioner och infrastrukturer, vilket enligt den italienska regeringen optimerar de miljömässiga fördelarna och de ekonomiska investeringarna.

29. Den italienska regeringen anser vidare att de fall då elen kommer från strömmar som också är anlagda, men som konstruerats för andra ekonomiska ändamål än elproduktion, inte omfattas av undantaget, eftersom det enligt direktiv 2009/28 endast är el från pumpkraftverk som uttryckligen utesluts från begreppet ”el från förnybar vattenkraft”.

30. Kommissionen anser att det, eftersom ordet vattenkraft inte definieras i direktiv 2009/28, är lämpligt att hänvisa till den definition av vattenkraft som görs i punkt 5.1.1 i bilaga B till förordning nr 1099/2008, som artikel 5.7 i direktiv 2009/28 hänvisar till.

31. Mot bakgrund av denna definition och beräkningsmetoden slutlig elanvändning (brutto) från förnybara energikällor (artikel 5.3 i direktiv 2009/28) påpekar kommissionen att el från förnybara energikällor enligt unionslagstiftaren är den energi som produceras vid en vattenkraftanläggning genom att vattnets läges- eller rörelseenergi omvandlas, med undantag av vatten som pumpats upp till en högre nivå i rena pumpkraftverk. Slutligen anger kommissionen att unionslagstiftaren inte har gjort någon distinktion mellan de olika typer av vattenströmmar som används, det vill säga om de är anlagda eller naturliga.

V – Min bedömning

32. I förevarande begäran om förhandsavgörande handlar det inte om att få klarhet i vilka de förnybara källorna är på ett abstrakt plan eller under vilka omständigheter vattenkraft ska anses genereras av denna typ av energikällor. Sąd Apelacyjny w Warszawie (Appellationsdomstolen i Warszawa) är mycket mer precis, eftersom det som intresserar denna domstol är huruvida en mycket speciell typ av vattenkraft, nämligen den energi som produceras i ett litet vattenkraftverk genom utnyttjande av avloppsvatten från en annan anläggning som tidigare har använt detta vatten för sina egna ändamål som inte har samband med elproduktion, kan kvalificeras som energi från förnybara energikällor *i den mening som avses i direktiv 2009/28*.

33. Jag vill särskilt lyfta fram direktiv 2009/28, eftersom det är lätt att hamna fel genom användning av generella utomrättsliga begrepp och glömma att den diskussion domstolarna, även EU-domstolen, ska föra är den som förs med hjälp av de juridiska kategorierna.

34. Jag påpekar detta eftersom det förefaller som om det i detta sammanhang inte går att, som den polska regeringen gjort, laborera med en förutfattad definition av förnybara energikällor, enligt vilken dessa förstås som de energikällor som förnyas naturligt utan mänsklig inblandning.¹⁰ Om denna förutfattade definition används som utgångspunkt blir det oundvikligen problematiskt att kvalificera exempelvis energi som genereras genom utnyttjande av anlagda vattenströmmar som energi från förnybara källor.

35. Den enda definition som ska användas är i stället den som används i själva direktivet 2009/28, som för tillämpningen av direktivet definierar energi från förnybara energikällor som ”energi från förnybara, icke-fossila energikällor” (artikel 2 a).¹¹ Denna bestämmelse innehåller inte i sin tur någon definition av ”förnybara, icke-fossila energikällor” men det anges en exakt uppräkningslista av vilka dessa källor är, nämligen ”vindkraft, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi, havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogaser”. Att enligt artikel 2 a i direktiv 2009/28 hänvisa till ”förnybara, icke-fossila energikällor” är sammanfattningsvis detsamma som att hänvisa till de energikällor som står uppräknade. Det är därför uttrycket ”det vill säga” används.¹²

36. Oavsett vad energi från förnybara energikällor innebär enligt andra kunskapsområden och oavsett om det är korrekt att inom dessa områden likställa dessa med förnybara, icke-fossila energikällor står det följaktligen klart att vattenkraft juridiskt sett, närmare bestämt enligt direktiv 2009/28, ingår bland dessa. I enlighet med förordning nr 1099/2008¹³ definieras denna typ av energi statistiskt som att ”[v]attnets läges- och rörelsekraft omvandlas till el i vattenkraftverk”. Detta inkluderar den energi som utvinns genom pumpad lagring.

37. All ”vattenkraft” måste dock i princip, enligt direktiv 2009/28, klassificeras som ”energi från förnybara energikällor”, oavsett om den kommer från anlagda vattenfall eller naturliga vattenströmmar.¹⁴ En nationell lagstiftning enligt vilken det görs en distinktion mellan *naturligt* och *anlagt* avseende de vattendrag som används för att utvinna el för att inkludera denna energi i förteckningen över energi från förnybara energikällor är således inte förenlig med direktiv 2009/28.

38. Det enda undantaget från denna regel är det som uttryckligen föreskrivs i direktiv 2009/28, vars skäl 30 anger följande: ”Elproduktion från pumpkraftverk med hjälp av vatten som tidigare har pumpats upp till en högre nivå, bör dessutom inte anses som el producerad från förnybara energikällor.” I linje med detta förtydligande föreskrivs i artikel 5.3 i direktiv 2009/28 att el som producerats under sådana omständigheter inte ska beaktas vid beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) som kommer från förnybara energikällor.

10 — Punkt 13 i den polska regeringens skriftliga yttrande.

11 — Samma formulering används i artikel 2 punkt 30 i direktiv 2009/72 och artikel 2 punkt 30 i direktiv 2003/54.

12 — ”À savoir” i den franska språkversionen, ”namely” i den engelska texten, ”das heißt” i den tyska översättningen, ”vale a dire” på italienska och ”nomeadamente” i den portugisiska versionen.

13 — Rubrik 5 i bilaga B.

14 — Produktion av vattenkraft kan ske både i vattenkraftverk (som fångar in en del av flödet i en flod eller en bevattningskanal och för det genom en turbin och sedan släpper ut vattnet nedanför vattenkraftverket) eller i vattenkraftverk i dammar, det vill säga vattenkraftverk som byggts för att reglera vattenflöden genom (anlagda) fördämningar som gör det möjligt att utnyttja vattnets fall för att sätta turbinerna i rörelse.

39. Enligt den information som den hänskjutande domstolen har tillhandahållit¹⁵ utgör det lilla vattenkraftverket i fråga varken ”ett rent pumpkraftverk eller en kombinerad anläggning”.¹⁶ Även om så är fallet (vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma) befinner sig inte kraftverket i en sådan situation som avses i skäl 30 och artikel 5.3 i direktiv 2009/28, på så sätt att den vattenkraft som produceras i detta kraftverk kategoriseras som ”från förnybara energikällor”.

40. Det undantag som avses i direktiv 2009/28 avseende pumpkraftverk är ett resultat av att unionslagstiftaren, även om den i en annan bestämmelse¹⁷ erkänner (dock i statistiskt hänseende) att ett sådant system för utvinning ger upphov till ”vattenkraft”, gjorde den bedömningen att det inte rör sig om el från förnybara energikällor. Oavsett vilka anledningar som föranledde detta energipolitiska beslut,¹⁸ råder det inget tvivel om det undantag som direktiv 2009/28 innehåller avseende pumpkraftverk. Såsom sagts tidigare är detta dock inte fallet med förevarande vattenkraftverk.

41. Enligt den information som framgår av den nationella domstolens begäran om förhandsavgörande utnyttjas i det vattenkraftverk som är aktuellt i det nationella målet avloppsvatten från en annan aktör, som inte har något samband med det aktuella vattenkraftverket och inte har någon koppling till elproduktionen. Det är följaktligen inte ett pumpkraftverk (i den mening som avses ovan) utan ett kraftverk som, för att producera elektricitet, använder vatten som strömmar utan att utnyttjas för några andra ekonomiska eller miljömässiga ändamål.

42. Det handlar alltså om ett kraftverk som utnyttjar avloppsvatten som inte tjänar som något annat än just avloppsvatten, vilket innebär att det är miljömässigt fördelaktigt att det får ytterligare användning. Dessutom går det att argumentera för att, med detta förfarande, ”ren” elproduktion på sätt och vis kompenserar för eventuella miljöskador som kan ha orsakats på grund av hur vattnet ursprungligen har utvunnits eller av byggandet av kanalen genom vilket detta vatten rinner.

43. Även om, som kommissionen anför,¹⁹ det vatten som används i vattenkraftverket kommer från ett företag som behandlar avloppsvatten, kompletterar den el som således produceras en ”god cirkel” av avhjälpande av miljöskador. Detta företags verksamhet renar inte bara avloppsvatten, utan ger även upphov till ett överskott av vatten som i sin tur gör det möjligt att producera el utan att behöva använda andra källor som släpper ut växthusgaser.

44. Med beaktande av artiklarna 2 a och 5.3 i direktiv 2009/28 liksom skälen till detta direktiv anser jag slutligen att frågan från den hänskjutande domstolen ska besvaras på så sätt att begreppet ”vattenkraft från förnybara energikällor” omfattar den energi som produceras i vattenkraftverk som utnyttjar avloppsvatten från en utomstående som inte har samband med kraftverkets verksamhet och som inte har någon koppling till elproduktionen.

15 — Begäran om förhandsavgörande, stycke III nr 1. Kraftverket ligger vid ett anlagt avlopp för avloppsvatten från en annan verksamhet som inte producerar vattenkraft.

16 — Ett pumpkraftverk fungerar genom två reservoarer belägna på olika höjd. Det lägre belägna vattnet pumpas upp till den högre reservoaren under de timmar då efterfrågan på el är som minst för att sedan föras in i en turbin och på så sätt möjliggöra elproduktion till en ”reserv” för de timmar då konsumtionen är högre.

17 — Bilaga B rubrik 5 i förordning nr 1099/28.

18 — Processen att pumpa upp vatten till en reservoar högre upp, från vilken ett vattenfall senare utnyttjas för att generera ny elektricitet, kräver, naturligtvis, att energi används för att driva de turbiner som driver vattnet i den lägre reservoaren mot den högre reservoaren. Kanske ansågs det att den miljömässiga fördel som uppnås med detta tillvägagångssätt inte är tillräckligt stor för att det ska förtjäna att omfattas av unionsbestämmelserna om förnybar energi. Det råder i varje fall inget tvivel om pumpkraftverkens bidrag till energisystemet i sin helhet – när vattnet överförs till den högre reservoaren på natten (eller när energikonsumtionen är lägre) med påföljande elanvändning, möjliggör denna process, förutom att den gör det lättare att undvika överbelastning av näten i extrema fall, att skapa en ”reserv” eller ackumulering av vatten så att elektrisk energi kan skickas till systemet under de timmar då efterfrågan är hög, beroende på de behov som föreligger vid olika tidpunkter. Det är således en teknik som, förutom att utnyttja en naturresurs (vatten), kan tjäna som intermitterant reserv för andra förnybara energikällor (vindkraft eller solenergi) när den behöver aktiveras.

19 — Punkt 27 i kommissionens skriftliga yttrande.

VI – Förslag till avgörande

45. Med hänsyn till vad som anförts ovan föreslår jag att domstolen besvarar den tolkningsfråga som ställts av Sąd Apelacyjny w Warszawie (Appellationsdomstolen i Warszawa, Polen) på följande sätt:

Begreppet vattenkraft från förnybara energikällor i artikel 2 a jämförd med artikel 5.3 och skäl 30 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG ska tolkas så, att det omfattar energi som producerats i vattenkraftverk som utnyttjar avloppsvatten från en utomstående som inte har samband med kraftverkets verksamhet och som inte har någon koppling till elproduktionen.